

Da kunsten forsvandt

af Martin Spang Olsen, cand. mag, forfatter, maler og komponist

(bragt i Weekendavisen 1/4-2011. Overskriften ændret til "Velkommen til Per Arnoldi")

For første gang lever vi en tid, hvor eksperterne mener, at ingen kan definere, hvad kunst er. Hvis et samfund ikke kan det, hvad kan det så overhovedet? Man kan ikke nå et mål, man ikke kan definere.

Blandt menneskehedens mange ulyksalige egenskaber må en af de værste være dets evne til altid føle, at det befinder sig på toppen af udviklingen. Det gør det nemlig meget svært at se et problem udefra – eller i det hele taget definere tendenser som et problem.

Tag f.eks. den lille detalje, at vi for første gang lever i en tid, hvor ingen længere kan definere, hvad der er kunst. Udefra betragtet ville man måske sige, at hvis et samfund ikke kan det, hvad kan det så overhovedet? Retten og evnen til at definere det, der skulle være samfundets ypperste essens – selve dets sublimering – burde jo være alle ejes, og i det mindste *opnåeligt*, hvad det ifølge eksperterne altså ikke er i dag,

Jojo, det er tilladt at sige, at man kan lide noget. Og en anmelder må gå så vidt som at skrive, at noget fungerer, men navnlig inden for billedkunst kan og navnlig vil man ikke definere, om noget er kunst eller ej.

Som så meget andet i vores samfund er den tendens ikke bæredygtig og vil uvægerligt føre (endnu mere) kvalitetsforringelse med sig. Det betyder jo ikke, at de kunstaktiviteter, der foregår pt. *aldrig* er kunst, det betyder bare, at de ikke *nødvendigvis* er det. For hvis ikke man kan definere et mål, kommer man selvfølgelig heller ikke derhen.

Det værste er, at det, der er sket, navnlig siden tresserne, overhovedet ikke er i kunstnernes interesse. Markedsgørelsen og den totale forvirring som eksperimenterne fra det 20. årh. efterlod, betød alt i alt, at billedkunst blev et objekt for modestrømninger, manipulation og spekulation. Gallerier, kuratorer, kunsthistorikere og spekulanter delte i porten og bestemte i fællesskab, hvad der var stor kunst (og skam få den kunstner, der ikke syntes det var fedt at blive kaldt genial, når han urinerede på sine lærreder).

Dét kunne have været en fremragende happening. Hvis bare det havde været en happening. Men det var desværre bare spekulation og jagt på hurtig fortjeneste – som altid orkestreret af folk, der ikke havde den ringeste interesse i, hvad konsekvensen blev.

Og konsekvensen står vi med i dag: Et land, ja, en verden, der ikke længere er uddannet til at være i kontakt med de dele af sig selv, hvor transcendensen og sublimeringen finder sted. Folk var ikke enige om kunstdefinitionerne før i tiden, fordi de var dumme. De var enige, fordi folk, der taler fra samme sted i sig selv, som regel er enige.

At kunne se, kræver en form for træning og dannelse, som ikke understøttes hverken i skoler eller medier i dag. Tværtimod har vores omgivelser undergået en så total forgrimmelse og forråelse, at de fleste går rundt i en søvndrukken tilstand, hvor det drejer sig om at lade det set få så lidt indvirkning som muligt. Den vestlige verden snorksover. Derfor kan vi pt. sove os fra økonomiske, miljømæssige og energimæssige blinkende røde lamper, som almindeligt årvågne sanser for længst havde vækket os af.

Derfor var det en fornøjelse for mig at læse interviewet med Per Arnoldi (WA 25/3) For ja, kunst er elitær i sit væsen, hvis ikke kunst repræsenterer det sublime, er det jo ikke kunst, for pokker. Hvis hver en prut, vi slog, var kunst, var det jo ingen kunst. Men sådan er det blevet: Vi uddanner kunstnere. Har du gået 4 år på en kunstuddannelse, så er du kunstner, og alle dine bussemænd, skæl og afklippede negle er lige til at bronzere og udstille.

Mads Øvildsen er en god mand, men udtalelsen om, at kunst altid skal provokere, er det rene sludder. Beklager. Kunst MÅ godt provokere, men den SKAL ikke noget. I sit væsen skal den være dyb, let, sublim, transcenderende og lede til selverkendelse, men kunst skal ikke *gøre*, kunst skal *være* - udtrykket skal ingen bestemme over.

Det er elitært, ja, men langt fra så elitært som nu, hvor kunst kun kan forstås af en selvbestaltet elite (primært bestående af førnævnte galleriejerere, kuratorer, kunsthistorikere og spekulanter). Målet må være, at alle, der er i kontakt med deres sanser, skal kunne opfatte og nyde billedkunst, på samme måde som alle kan gøre det med musik. Intellectet har stort set ingen betydning her. Det er (som det meste andet, der er godt i denne verden) et spørgsmål om velfungerende sanser – og ikke om, hvor længe man har læst på universitetet.

Giv børnene deres sanser tilbage, så skal I bare se, hvad der sker med kunstlivet, når de vokser op. Mennesker med velfungerende sanser vil ikke finde sig i, at en selvbestaltet elite definerer kunsten for dem – samtidig med at den siger, at ingen kan definere, hvad der er kunst. Den hopper de sgu ikke på.

Med al vores erfaring handler vi i dag ofte lodret imod vores egne interesser og afskærer os fra de mest basale former for trivsel – rent vand, ren luft og mad er vi for længst afskåret fra, og nu har vi ikke en gang retten til at definere kunst tilbage. Hvad bliver det næste?

Har der været en dummere tid end den, vi lever i nu?

©MS011